

Utbildningsinspektion i Vaxmoraskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Sollentuna kommun och besökt Vaxmoraskolan den 22 och 23 januari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Vaxmoraskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Vaxmoraskolan intervjuades rektorn, lärare, specialpedagog och elever samt föräldrar. Inspektörerna besökte även verksamheten i förskoleklasserna samt lektioner i samtliga årskurser i skolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Vaxmoraskolan	Antal elever
Förskoleklass	43
Grundskola	272

I Vaxmoraskolan finns förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. I anslutning till skolan finns även förskola och fritidshemsverksamhet. Kommunens ansvarsta-

gande för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg beskrivs i separata rapporter avseende hela kommunens förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Personalen i skolan är indelade i tre arbetslag. Ett för förskoleklassen och skolbarnsomsorgen, ett för årskurs 1–3 och ett för årskurs 4–6.

Totalt finns 14 klasser, inklusive förskoleklasserna, på skolan. Verksamheten leds av en rektor och en biträdande rektor. Rektorn och biträdande rektorn utgör skolans ledningsgrupp. Rektorn och biträdande rektorn har en s.k. referensgrupp till sin hjälp, bestående en lärare samt en specialpedagog. Denna referensgrupp har i uppdrag att fördela och följa upp stöd samt ansvarar för processledning, enligt rektorn. Referenspersonerna ingår inte i skolans arbetslag.

Helhetsbedömning

Vaxmoraskolan arbetar inom flera områden väl för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen. Inspektionen visar genom intervjuer och dokumentstudier att eleverna känner sig trygga och de trivs, vilket kan härledas till ett gott och systematiskt värdegrundsarbete på skolan.

Emellertid visar även inspektionen att skolan har flera förbättringsområden som är knutna till varandra. Skolans kvalitetsarbete tar till exempel inte alltid sin utgångspunkt i hur väl eleverna når de nationella målen, även om detta sker inom vissa områden och för vissa lärare. Eftersom skolan, under rektorns ledning, saknar en systematisk uppföljning och utvärdering av skolans samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen utgår heller inte skolans utvecklingsområden utifrån dessa. Lärarnas kännedom om de nationella målen i samtliga ämnen de undervisar i visar även den på en variation inom skolan. Eleverna lyckas emellertid väl på de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik. Detta ger en indikation på att elevernas kunskapsresultat i matematik, svenska och engelska är goda.

Inspektionen visar att skolan har goda rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram av god kvalitet upprättas för dessa elever. I läroplanen finns ett antal mål att sträva mot som anger inriktningen på undervisningen. Inspektionen visar på att dessa inriktningsmål i vissa fall är synliga i klassrummen, i andra inte. Likaså är det, enligt inspektörernas bedömning, mer sällan som läraren i sin undervisning utgår från varje enskild individs förutsättningar och behov. Någon utvärdering av hur undervisningen inriktas mot läroplanens mål att sträva mot genomförs inte i skolan vilket kan vara en anledning till att t.ex. anpassningen av undervisningen efter elevernas behov blivit lärarberoende och elevinflytandet varierat.

Skolans kvalitetsarbete har sina förtjänster men bör utvecklas när det gäller t.ex. arbetet med elevinflytande och uppföljning och utvärdering på skolövergripande nivå av elevernas kunskapsutveckling. Eftersom rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen är det inspektörernas bedömning att rektorns pedagogiska ledning bör utvecklas, t.ex. avseende kvalitetsarbetet och uppföljningen av skolans resultat i förhållande till de nationella målen, såväl avseende kunskaper som normer och värden.

Skolans personal har utbildning för den undervisning de bedriver och skolan arbetar aktivt och långsiktigt med sin kompetensutveckling.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans ordningsregler har inte utarbetats under medverkan av elever (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen).
- Elevens val anordnas inte i enlighet med förordningen (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Eleverna ges inte möjlighet att nå de nationella målen för hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3, 3 a och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn i särskolan fattar inte beslut om avvikelser från särskolans timplan för elever som är inskrivna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan (6 kap. 1 § särskoleförordningen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- De individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Lärarnas uppföljning av elevernas individuella kunskapsresultat bör förbättras så att de omfattar alla ämnen.
- Lärarnas förtrogenhet med de nationella målen i skolans samtliga ämnen bör förbättras.
- Elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt eget lärande bör förbättras liksom elevernas möjlighet att utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska former.
- Samverkan inom skolan som helhet bör förbättras.
- Undervisningen bör i högre grad anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.
- Rektorn bör ta ett större ansvar för det pedagogiska ledarskapet.
- Arbetet med uppföljning och utvärdering av undervisningens inriktning bör förbättras.

4 (15)

- Skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell. Nationella ämnesprov för årskurs 5. Tabellen anger andelen elever som enligt skolans bedömning uppnått målen i ämnesproven i Vaxmoraskolan. Dessutom anges andelen elever som bedömts uppnått målen totalt i kommunen.

Ämne	Vaxmoraskolan		Sollentuna kommun	
	År 2006	År 2007	År 2006	År 2007
Svenska	- %	97,9 %	94 %	95,6 %
Engelska	- %	97,9 %	95 %	96,1 %
Matematik	- %	95, 7 %	93 %	94,8 %

Källa: Skolans och kommunens egna uppgifter.

Kommentar:

Inspektörerna har inte kunnat få någon samlad bild av elevernas kunskapsresultat i Vaxmoraskolan. Föräldrar uppger att de får en god information om elevernas resultat i matematik, svenska och engelska. Skolan genomför prov och diagnoser under elevernas skolgång i dessa ämnen samt de nationella ämnesproven i årskurs 5. Resultaten på dessa prov redovisas dock inte som ett samlat resultat för skolan i till exempel skolans kvalitetsredovisning. Som framgår av tabellen saknas kunskap på sko-

lan om resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs fem över tid. Av det senaste resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 framgår att eleverna i Vaxmoraskolan når resultat som ligger över snittet för kommunen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

I Vaxmoraskolan följer lärarna upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i framförallt engelska, svenska och matematik. Variationen mellan lärarna är stor när det gäller hur och i vilken omfattning de följer upp skolans alla ämnen utifrån läroplanens och kursplanernas mål. Ett arbete med att konkretisera de nationella målen pågår i vissa ämnen. I vissa fall leder resultat på diagnoser till förändring av undervisningen. På utvecklingssamtalen redogörs för elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella målen i framförallt ovanstående tre ämnen. Inspektörerna bedömer att området uppföljning av kunskapsresultaten håller mindre god kvalitet och att framförallt nedanstående bör förbättras:

Uppföljning av alla ämnen

Enligt läroplanen är det varje lärares ansvar att utifrån kursplanernas krav utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. I intervjuer framkommer att lärarna har olika system för att följa upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen. I vissa fall följs endast ett fåtal ämnen upp systematiskt på elevnivå och detta är lärarberoende. Inspektörerna bedömer att lärarnas uppföljning av elevernas individuella kunskapsresultat bör förbättras så att de omfattar alla ämnen.

Individuell utvecklingsplan

I grundskoleförordningen ställs krav på att läraren vid utvecklingssamtalet ska, i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan, skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå nationella mål och i övrigt utvecklas så långt som möj-

6 (15)

ligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets ”Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner”. Inspektörerna har tagit del av några exempel på individuella utvecklingsplaner och bedömer att elevernas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas så att långsiktiga mål och skolans insatser tydligare framgår med utgångspunkt i nationella mål.

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna,

Bedömning av området Bedömning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Lärarna i Vaxmoraskolan arbetar under innevarande läsår med att konkretisera de nationella kursplanerna i alla ämnen. För att systematiskt gå igenom de nationella kursplanerna har skolan tagit en extern konsult till hjälp. Inspektörerna bedömer att det finns lärare som med god kvalitet gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån kursplanernas och läroplanens mål och att detta arbete utgör en god grund för ett fortsatt arbete kring bedömning. Inspektörerna bedömer sammantaget att området bedömning är av god kvalitet. Inom nedanstående området finns dock behov av förbättring.

Utgångspunkt vid bedömning

Enligt läroplanen ska varje lärare utvärdera varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav. Som nämnts ovan är variationen stor i Vaxmoraskolan i vilken mån lärarna följer upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen. Vid intervjuer framkommer att Vaxmoraskolans lärare i vissa fall är väl förtrogna med de nationella målen i kursplanerna för årskurs 5 och i andra fall inte alls känner till målen. Inspektörerna bedömer därför att varje lärares förtrogenhet med de nationella målen i skolans samtliga ämnen bör förbättras.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,

- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans organisation och arbetssätt huvudsakligen ger utrymme för olika kunskapsformer och att undervisningen är saklig och allsidig. Arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång. Med hänvisning till nedanstående områden bedömer emellertid inspektörerna sammantaget att genomförande av utbildningen är av mindre god kvalitet.

Utbildningens inriktning

I läroplanen anges bl.a. att skolan ska sträva mot att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära. Vidare att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt att reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. De lektionsbesök och samtal som inspektörerna genomfört visar att eleverna oftast arbetar med ett givet beting och mer sällan t. ex använder kunskaperna till diskussioner, argumentation och reflektion. Någon samlad utvärdering av inriktningen av skolans undervisning mot de nationella så kallade strävansmålen görs heller inte, som nämns under 3.3. Inspektörerna bedömer att arbetet med uppföljning och utvärdering av undervisningens inriktning bör förbättras.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Som nämnts ovan arbetar eleverna i Vaxmoraskolan ofta med beting, som anger vilka sidor som ska klaras av inom en viss tidsperiod. Alla elever i en klass arbetar i stort sett med samma uppgifter, men de som går snabbt fram kan få arbeta med

andra uppgifter. Eleverna känner inte till att det finns nationella mål i skolans samtliga ämnen och har därför svårt att ta ansvar för sitt eget lärande. Inspektörerna bedömer därför att elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet bör förbättras.

Arbetssätt som utvecklar elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former

Läroplanen klargör att de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever i skolan. I Vaxmoraskolan har eleverna inget elevråd utan rektorn kallar eleverna till ett diskussionsforum, s.k. elevforum några gånger varje termin. Inför detta elevforum har en del klasser klassråd, andra inte. I intervjuer framkommer att eleverna inte upplever att de kan påverka eller vara delaktiga i beslut. Detta gäller även den möjlighet till delaktighet som elever ska ha i t. ex likabehandlingsplan, ordningsregler och kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra arbetet med att utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska läraren samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen och organisera arbetet så att eleven successivt får fler och större självständiga uppgifter. Rektor har dessutom ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. I Vaxmoraskolan arbetar lärarna årskursvis, d.v.s. lärarna i två parallellklasser samarbetar. I intervjuer framkommer att såväl elever som personal saknar större sammanhang. Lärarna uppger att de inte diskuterar eller arbetar med större kunskapsområden och att de oroar sig för att tappa den "röda tråden" från förskoleklassen upp till årskurs 6. Inspektörerna bedömer att samverkan inom skolan som helhet bör förbättras.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan generellt har en fungerande arbetsgång för att upptäcka och arbeta med elever i behov av särskilt stöd. Lärarna och skolans specialpedagog genomför regelbundet olika kartläggningar och observationer av eleverna

för att tidigt upptäcka de behov som finns. Skolan arbetar systematiskt med ett projekt kallat Tidig LäsInläring (TIL).

Enligt samstämmiga uppgifter har alla elever i behov av särskilt stöd åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram inspektörerna har tagit del av håller god kvalitet.

Sammantaget bedömer inspektörerna att skolans arbete med att anpassa verksamheten efter elevernas behov är av god kvalitet där dock nedanstående utgör ett förbättringsområde.

Individanpassad undervisning

Läraren ska enligt läroplanen utgå från varje enskild elevs förutsättningar och behov samt organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I Vaxmoraskolan anpassas undervisningen i några fall genom att klasser organiseras i grupper på olika sätt eller att elever erbjuds hjälp av en specialpedagog utanför klassrummet. Inspektörerna noterar att undervisningen i varierande grad är anpassad till alla elevers olika behov. I intervjuer framkommer att elever, med få undantag, förutsätts arbeta på samma sätt, i samma takt och med samma uppgifter. Som tidigare nämnts är dock variationen stor i skolan från lärare till lärare. Inspektörerna bedömer att Vaxmoraskolans arbete med att anpassa undervisningen till alla elevers olika förutsättningar och behov bör förbättras.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan arbetar målmedvetet och aktivt med värdegrundsfrågor. Arbetet med normer och värden sker i den dagliga verksamheten och på ett systematiskt sätt genom klassmöten som följer ett givet program. Skolan deltar i ett arbete med normer och värden enligt en specifik metod. Såväl elever som föräldrar och personal upplever att det generellt råder en god stämning i skolan. Resultaten från de kommunövergripande enkäterna om trygghet och trivsel stöder detta. Om konflikter uppstår agerar skolan direkt. Inom bedömningsområdet finns ändå behov av följande förbättringsinsatser:

Ordningsregler

Enligt grundskoleförordningen ansvarar rektorn för att det finns ordningsregler för skolan. Dessa ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Skolan har visserligen ordningsregler som har utarbetats av personal och föräldrar och skolledningen har även informerat och diskuterat reglerna med elevrådet varje läsårsstart. Eleverna har dock inte varit med och utarbetat ordningsreglerna och inspektörerna bedömer att skolan måste åtgärda detta.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Enligt en särskild förordning omfattar skyldigheten också att denna plan ska arbetas fram, följas upp och ses över under medverkan av elever. Vaxmoraskolans likabehandlingsplan, som inspektörerna tagit del av, bedöms inte fullt ut uppfylla lagens krav på en sådan plan. I fråga om planerade åtgärder bör planen vara mer konkret och utgå från en aktuell kartläggning av verksamheten. Den nuvarande planen anger inte heller rutiner för uppföljande insatser eller hur dokumentation av ärenden ska gå till. Vid framtagandet och utvecklandet av planen måste skolan beakta förordningskravet på barns och elevers delaktighet. Sollentuna kommun har inte på ett tydligt sätt överlämnat åt rektorerna i kommunen att upprätta likabehandlingsplaner varför avsaknad av likabehandlingsplaner eller bristande sådana inte bedöms i de enskilda skolrapporterna utan en samlad bedömning av kommunens upprättade likabehandlingsplaner återfinns i den övergripande kommunrapporten. Se även "Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7).

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,

- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektionen visar att verksamheten inom följande områden genomförs i enlighet med författningarnas krav; omfattningen av verksamheten i förskoleklassen, information om valmöjligheter, tillgång till modersmålsundervisning, svenska som andraspråk, lokalers och utrustnings ändamålsenlighet samt huruvida undervisningen är kostnadsfri för eleverna. Följande områden måste skolan dock åtgärda:

Garanterad undervisningstid

Den totala garanterade undervisningstiden regleras i skollagen. Skolan har deltagit i försöksverksamheten med utbildning utan timplan. De elever som läser enligt grundsärskolans timplan omfattas inte av försöksverksamheten med utbildning utan timplan. Dessa elever i Vaxmoraskolan läser idag enligt det schema som grundskoleklassen har. Det finns ingen garanti i skolan att de får den tid som de ska ha enligt grundsärskolans timplan. Detta är inte förenligt med förordningen. Detta måste skolan åtgärda.

I grundskolans kursplaner finns mål som eleverna ska uppnå i de olika ämnena innan de slutar årskurs 5. Dock visar inspektionen av Vaxmoraskolan att eleverna inte alltid erbjuds någon undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap. Det är upp till varje lärare att utifrån målen organisera undervisningen i ämnet. Elever och föräldrar uppger samstämmt att undervisning i hem- och konsumentkunskap inte har erbjudits i de högre årskurserna vid tidpunkten för inspektionen. Inspektörerna bedömer att eleverna ges inte möjlighet att nå de nationella målen i hem- och konsumentkunskap för årskurs 5, vilket skolan måste åtgärda.

Valmöjligheter

Enligt grundskoleförordningen ska eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen ska syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Elevens val erbjuds inte i Vaxmoraskolan. Inspektörerna bedömer att skolan inte genomför elevens val i enlighet med förordningen. Detta måste skolan åtgärda.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

I stort sett alla lärare på skolan har lärarutbildning enligt rektorn, vilket också den nationella statistiken bekräftar. Vidare undervisar lärarna i huvudsak i de ämnen och årskurser de har utbildning för och ges möjlighet till kompetensutveckling utifrån skolgemensamma och individuella behov.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektionen visar att rektorn i stort sett är förtrogen med den verksamhet hon leder och har en vision för skolan, även om denna inte är förankrad i personallaget

och inte genomsyrar skolan. Elevvårdskonferenser hålls enligt förordningen och rektorn följer upp kunskapsresultaten genom till exempel klasskonferenser, men inte i tillräckligt utsträckning. Nedan beskrivs de delar som medför att området som helhet bedöms vara av mindre god kvalitet.

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt skollagen vilar det på rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Som pedagogisk ledare i skolan har rektorn, enligt läroplanen, det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Av inspektionen framgår att mycket av skolans verksamhet fungerar väl, som till exempel värdegrundsarbetet. Mot bakgrund av att t.ex. elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen bör öka och graden av elevanpassning i undervisningen är lärarberoende bör dock rektorn ta ett tydligare ansvar för det pedagogiska ledarskapet på skolan. Detta för att alla elever på ett bättre sätt ska ges likvärdiga förutsättningar. Vidare bör rektorn på skolnivå, genom bättre uppföljning och utvärdering av läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot skapa förutsättningar för en diskussion kring hur undervisningens innehåll och utformning påverkar elevernas kunskapsresultat. De goda exempel som finns i skolan på detta bör tas tillvara. Även rektorns roll i det skolövergripande kvalitetsarbetet bör bli tydligare, i enlighet med område 3.4. Inspektörerna bedömer att rektorn bör ta ett större ansvar för det pedagogiska ledarskapet.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst ska uppnå efter det femte skolåret i samtliga ämnen. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till de nationella målen. Det är således nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolnivå. I skolans kvalitetsredovisning för år 2006/2007 anges endast att Vaxmoraskolans elever når goda resultat i de ämnen som finns representerade i nationella prov och kommunens utvärdering i svenska och matematik i årskurs 3. Vidare anges att skolan inte har något väl fungerande system för att följa elevernas kunskaper i övriga ämnen kopplade till uppnåendemålen i årskurs 5. Inspektionen bekräftar detta. Rektorn uppger att skolans samlade resultat för samtliga ämnen ligger på 97 procent. Dock saknas en redovisning för varje ämne. Enligt inspektörernas bedömning finns det inte i Vaxmoraskolan någon samlad bild av elevernas kunskapsresultat i skolans samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 5. Detta måste skolan åtgärda. Skolan gör heller ingen uppföljning av undervisningens inriktning mot läroplanens mål att sträva mot och det bör skolan förbättra.

Rektors beslutsfattande

I vissa fall får även avvikelser göras från särskolans timplanen för integrerade särskoleelever. Beslut om sådan avvikelse ska fattas av särskolans rektor. I Vaxmoraskolan har skolans rektor informerat vid elevvårdskonferensen om avvikelsen från särskolans timplan. Detta är inte tillräckligt. Sammantaget bedömer inspektörerna att rektorn inte fattar beslut om avvikelse från särskolans timplan i enlighet med förordningens krav.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Elevernas resultat följs upp på elevnivå av enskilda lärare. Men som tidigare nämnts är variationen stor huruvida varje lärare följer varje enskild elevs resultat i skolans samtliga ämnen. Rektorn får via specialpedagogen vetskap om de elever som inte klarar läsinläringen enligt givna kravnivåer i skolan. Kommunens prov i svenska och matematik i årskurs 3 följs även de upp på elevnivå liksom resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5. En diskussion av hur väl eleverna lyckas i till exempel dessa prov förs i varje arbetslag, men inspektionen visar att dessa diskussioner inte ses som ett led i ett systematiskt kvalitetsarbete. Skolan arbetar även med att ta fram processkartor inom olika områden som till exempel uppnåendemål i olika ämnen eller upprättandet av åtgärdsprogram. Dessa processkartor kan, om man till exempel kopplar utvärdering till dem, bli en del av ett systematiskt kvalitetsarbete men vid tidpunkten för inspektörernas besök hade de inte fått genomslag i skolans hela verksamhet. Skolan har även en utvärderingscykel för hela läsåret som även denna kan utgöra grunden i ett gott kvalitetsarbete.

Skolan arbetar med ett särskilt program inom området Normer och värden. Inom detta program görs utvärderingar av elevers upplevelse av till exempel mobbning. Något samlat skolresultat av skolans arbete med värdegrunden genom till exempel Olweusprogrammet har inspektionen inte kunnat få del av. Trots ett i vissa delar fungerande kvalitetsarbete bör det utvecklas, liksom skolans kvalitetsredovisning. Nedan beskrivs de delar som medför att området som helhet bedöms vara av mindre god kvalitet.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen behöver undervisningsmålen ständigt omprövas, resultaten följs upp och utvärderas och nya metoder prövas och utvecklas. Skolans kvalitetsarbete följer som nämnts ett årshjul med återkommande utvärderingar men enligt inspektörernas bedömning bör skolan mer systematiskt utvärdera sin verksamhet på skolvergripande nivå och även vidta åtgärder som har ett tydligare samband med dessa utvärderingar. Exempelvis saknar inspektörerna skolvergripande åtgärder och

analys kring elevernas kunskapsresultat i skolans samtliga ämnen liksom resultatet av skolans arbete med normer och värden. Inspektörerna bedömer att skolans systematiska kvalitetsarbete bör förbättras.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet ska en kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta för en ökad måluppfyllelse. Som tidigare nämnts saknar Vaxmorskolans kvalitetsredovisning från 2006/07 en redogörelse för resultaten i skolans samtliga ämnen på skolnivå. Vissa resultat i enskilda ämnen presenteras dock, liksom resultat från de kommunövergripande enkäterna till elever och föräldrar angående trygghet och trivsel. Av intervjuerna framgår att eleverna inte varit delaktiga i arbetet med kvalitetsredovisningen. Analysen bör också förbättras, elever måste involveras i arbetet med skolans kvalitetsredovisning och likabehandlingsplanen följas upp och utvärderas i redovisningen. Inspektörerna bedömer sammantaget att kvalitetsredovisningen inte är i enlighet med förordningens krav.

2008-04-22 Stockholm

Marie Morin

Bertil Karlhager

Sigbritt Gålnander